

Avdelningen för Resurseffektivt samhälle
Enheten för Resurseffektiv bebyggelse
Energimyndigheten
016-544 20 00
info@energimyndigheten.se

Yttrande angående Remittering av promemorian Klimatdeklaration för byggnader, DS 2020:4, Dnr Fi2020/00475/BB

Sammanfattning

- Energimyndigheten tillstyrker det remitterade förslaget att införa klimatdeklarationer för byggnader
- Energimyndigheten anser att förslaget i sin nuvarande form är ett konstruktivt och konkret sätt att lyfta kunskapen i branschen om livscykelanalysberäkningar
- Energimyndigheten vill framhålla risken av att förslaget i sin nuvarande form enbart tar hänsyn till byggskedet av livscykeln, vilket kan innebära en suboptimering av bebyggelsens energiprestanda under drift- och slutskede.
- Energimyndigheten ser positivt på Boverkets uppdrag att ta fram en plan för den fortsatta utvecklingen av klimatdeklarationen, Energimyndigheten förespråkar att inkludera hela livscykeln i klimatdeklarationen framöver, samt att införa gränsvärden för klimatpåverkan från byggnadens livscykel
- Energimyndigheten framhåller vikten av att en klimatkalkyl upprättas i tidigt skede för att val av material och byggtekniker ska kunna påverkas. För att underlätta detta krävs tydliga metoder för hur en klimatdeklaration bör upprättas
- Energimyndigheten ser positivt på Boverkets pågående arbete att ta fram kompletterande informations- och vägledningsunderlag till byggherrarna, och framhåller vikten av att vägledningarna anpassas efter varierande informationsbehov mellan byggherrar

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten tillstyrker Finansdepartementets förslag med att införa klimatdeklarationer för att minska utsläpp i byggsektorn. Att införa lagkrav på klimatdeklarationer i byggnader ger en värdefull möjlighet att kvantifiera utsläppen från byggskedet, och öka kunskapen för livscykelanalysberäkningar bland byggherrar. Detta är en förutsättning för att framöver kunna komplettera förslaget med tillhörande kravnivåer för klimatpåverkan från byggnadens

livscykel, vilket Energimyndigheten ser som en möjlighet för att med en konkret metodik minska utsläppen från sektorn.

Energimyndigheten har i tidigare remissyttranden avstyrkt lagförslag om att införa klimatdeklarationer för byggnader. Den primära anledningen till detta är att Energimyndigheten anser att minskningen av koldioxidutsläpp från lagkravet var osäker. Antagandet om att beteendeförändringar hos byggherrar, där val av material och byggnadstekniker förutsatt ändras beror på många faktorer. Däribland att tidpunkten för när en klimatdeklaration ska lämnas in till Boverket är inför slutbesked, alltså när byggnaden är färdigställd. För att val av material och byggtkniker ska kunna påverkas av resultaten från klimatdeklarationen måste preliminära resultat finnas byggherren tillhanda i byggnadens projekteringsskede.

Energimyndigheten anser dock att förslaget i sin nuvarande form motiverar ett införande, och ser positivt på Boverkets pågående regeringsuppdrag för att ta fram en plan för den fortsatta utvecklingen av klimatdeklarationen för att inkludera hela livscykeln och omfatta gränsvärden för klimatpåverkan. Energimyndigheten anser att kravnivåer för utsläppen under byggnadsskedet ger en tydlig metodik för minskning av utsläppen från byggnadsskedet. Energimyndigheten ser också positivt på att förslaget stimulerar marknadens efterfrågan efter material med lägre klimatpåverkan, vilket Energimyndigheten anser är en viktig aspekt i att minska utsläpp från svenskt byggande och industri. För att förslaget ska få så god effekt som möjligt är det viktigt att resultat från klimatdeklarationer blir tillgängliga för beställare av byggnader, för att kunna jämföra klimatpåverkan mellan olika produkter, och skapa ytterligare marknadsefterfrågan efter hållbara materialval.

Energimyndigheten ser positivt på Upphandlingsmyndigheten och Boverkets uppdrag att utveckla hållbarhetskrav för att vid offentlig upphandling möjliggöra kravställande på minskad miljö- och klimatpåverkan ur ett livscykelperspektiv vid byggande. Energimyndigheten vill framhålla vikten av att dessa resultat kopplar till utformandet av klimatdeklarationerna, för att metoder, referensvärden och uppföljning av krav som baseras på livscykelanalyser kan bidra till att underlätta för andra marknadsaktörer att ställa liknande krav utifrån resultat som uppkommer från lagkravet om klimatdeklarationer i byggnader, vilket även bedöms bidra till ökad marknadsefterfrågan efter mer hållbara material.

I detta sammanhang vill Energimyndigheten framhålla vikten av att utforma klimatdeklarationerna som ett verktyg för att stimulera byggherrar att i ett tidigt skede upprätta en klimatkalkyl, då det är i tidig projektering och planering av byggnationen där val av material och byggnadstekniker kan ändras mot mindre koldioxidintensiva alternativ. För att klimatdeklarationerna ska uppnå sitt syfte att skapa den beteendeförändring där mer hållbara val av material och byggprocesser görs, är det nödvändigt att kompletterande information, processer och goda exempel tillhandahålls av exempelvis Boverket. Energimyndigheten ser positivt på Boverkets pågående arbete att utveckla informations och

vägledningsmaterial, och lägger ytterligare vikt vid att det ska finnas tydliga metoder för hur och när en klimatkalkyl ska upprättas för att byggherrarna ska kunna tillgodose lagkravet, och öka möjligheterna för att förslaget får önskad effekt. Energimyndigheten vill framhålla att kunskapsnivån bland byggherrar varierar, och att vägledningar, metoder och informationsinsatser bör bejaka detta.

Energimyndigheten vill framhålla en inneboende risk i att klimatdeklarationerna i sin nuvarande form endast tar hänsyn till de första fem modulerna av byggnadens livscykel, A1-A5. Genom att byggnadens driftskede och rivningsskede inte beaktas i klimatdeklarationen riskerar materialval att prioriteras enbart utifrån klimatpåverkan i byggskedet. Detta kan leda till att energiprestanda i byggnadens driftskede och materialets återvinningsbarhet i slutskedet riskerar att nedprioriteras, och utsläppen från livscykeln totalt sett ökar. Kravet om energideklarationer och Boverkets kravnivåer på byggnaders energiprestanda är styrmedel som kan motverka denna suboptimering, men tidigare yttranden från Energimyndigheten preciserar att dessa inte är tillräckligt styrande i dagsläget.

Byggnaden blir en allt mer aktiv nod i energisystemet och det är viktigt att energi- och effektuttag från byggnader under driftskedet skärps över tid för att bebyggelsens tillväxt inte blir en för stor belastning på energisystemet, då energi och effekt kommer behövas prioriteras bland alla sektorer som står inför en omfattande elektrifiering. Energimyndigheten ser att detta, och hur klimatdeklarationerna påverkar materialåtervinning och energiförbrukning i byggnadens slutskede är en prioriterad fråga, och bör beaktas i Boverkets uppdrag att ta fram en plan för den fortsatta utvecklingen av klimatdeklarationen.

Energimyndigheten framhåller vikten av att förslaget följs upp, och att det ska finnas en tydlig metod för hur tillsyn utövas för att säkerställa att klimatdeklarationerna lever upp till de kravnivåer som ställs. Energimyndigheten ser positivt på att den myndighet som regeringen beslutar har tillsynsansvar även har mandat att ta ut en sanktionsavgift, om en klimatdeklaration har omprövats och det finns särskilda skäl att ta ut en sådan avgift. Energimyndigheten framhåller dock vikten av att se införandet av klimatdeklarationerna som en inlärningsprocess, och att byggherrar med ett informationsunderläge inte drabbas för hårt av införandet av klimatdeklarationer i byggnader.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Robert Andrén. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningschefen Lena Callermo och enhetschefen Mathias Normand. Föredragande har varit handläggaren Viktor Döhlen.

Robert Andrén

Beslutet har fattats elektroniskt i Energimyndighetens ärendehanteringssystem.